

ק"ח ע"א

[א] גמ' מעמא דפנינהו כו' – אבל בסיפא בפועל אפי' בלא"ה רשב"א וטושו"ע, אבל ר"נ ונ"י חולקין, ומעמו של רשב"א כיון דחייב לו מקני ליה, ועי' סימן של"ו ס"ב וסי' ע"ב סכ"ו.

אור אליהו

ולא בשוכר ומשכיר, וקצת קשה כו' ועוד אי באחין שחלקו מוטל על התחתון לבנות התקרה אמאי אצטריך לאוקמי ההיא דלעיל בנפחת העלייה בשוכר ומשכיר לוקמה באחין שחלקו" כו' עכ"ל. והנה לפני דברי הרי"ף והרמב"ם הנ"ל אפשר לתרץ קושיית תוס', דמה שהוצרך להעמיד אצלנו את המתני' בשוכר ומשכיר, הוא משום דאי מיירי באחין שחלקו היו מודים רבנן לר' יוסי שהעליון נותן את המעזיבה, ומקאמרי רבנן שהתחתון נותן את הכל (גם את התקרה) על כרחך מיירי במשכיר ושוכר⁵⁸⁰, ואכן במתני' דבית הבד דמיירי באחין שחלקו התחתון נותן רק את התקרה, והעליון בעל הגינה נותן את העפר שעל התקרה וזורע⁵⁸¹.

[א] גמ' "מי שהיה כותלו כו' הא מדקתני סיפא הילך יציאותך מכלל דפנינהו

ונפל כותל מכותלי הבית, אין בעל העלייה נותן לו כלום ביציאותיו וכופה את בעל הבית לבנותו כשהיה, אבל אין בעל הבית כופה לבעל העלייה לבנות כותל עלייה שנפל, והתקרה של בית הרי היא של בעל הבית והמעזיבה שעל התקרה הרי היא של בעל העלייה" עכ"ל. וביישוב הסתירה כתב שם המגיד משנה וז"ל "ונראה לי שדעת המחבר שלא נחלקו ר' יוסי וחכמים אלא בשוכר ומשכיר, אבל בשותפין אפילו חכמים מודים שהמעזיבה לעליון, ובודאי שאותה משנה שנחלקו בשוכר ומשכיר הוא, ואיני יכול להלום דבריו בדרך אחרת" כו' עכ"ל⁵⁷⁸. ועיין רי"ף⁵⁷⁹, ועיין לקמן קי"ז עמוד ב' בתוס' ד"ה וכן כו' שכתבו וז"ל "וכן בית הבד כו' - פירש בקונטרס דאיירי באחין שחלקו כמו פלוגתא דר' יהודה ורבנן

התקרה ולמטה, חייב בעל הבית לתקנו. ואם אינו רוצה לתקנו, בעל העלייה כופהו. ומן התקרה ולמעלה, יתקננו בעל העלייה, אם ירצה; והתקרה בעצמה היא של בעל הבית, והמעזיבה שעליה היא של בעל העלייה" עכ"ל. וכתב רבינו (שם ס"ק ד) וז"ל "והתקרה - הנה מה שכתב השו"ע שבעל הבית (התחתון) צריך לתקן את התקרה הוא כמו שכתוב שם (ב"מ קיז) עמוד ב' במתני' וכן בית הבד שהוא בנוי בסלע וגינה אחת על גביו ונפחת, הרי בעל הגינה יורד וזורע למטה עד שיעשה לבית בדו כיפין, ועיין שם רש"י ד"ה בית הבד שכתב דמתני' מיירי באחין שחלקו, ועי' גם ד"ה כופין כו' שכתב וז"ל "כיפין - ארקולט"ו העליון יתן עליו עפר ויזרע, והיינו, שהתחתון נותן את התקרה והעליון נותן את העפר שעליו וזורע, והוא הדין בבית ועליה

⁵⁷⁸. וכן כתב בשו"ת דברי ריבנות (סי' צו) וז"ל "או כמו שפירש הרמב"ם דבשותפים מודה רבנן לרבי יוסי, דדוקא התקרה על התחתון ולא המעזיבה" עכ"ל. ועוד כתב שם וז"ל "הרי הרמב"ם, והראב"ד, והרמ"ה, ורש"י, ורב אלפס, והר"ן וגם הר"ש ויש אומרים שהביא מגיד משנה הלכות שכנים פרק רביעי - כולם סוברים שעל התחתון לעשות התקרה בשותפים" עכ"ל.

⁵⁷⁹. לא זכיתי להבין מה כוונת רבינו שחזר וכתב "ועיין רי"ף".

⁵⁸⁰. שחייב המשכיר להעמיד לשוכר את העלייה כפי מה שהתחייב לו.

⁵⁸¹. וכמו שכתב רש"י (קיז ע"ב ד"ה כיפין).

הנה כתב השו"ע (חוי"מ קסד, א) וז"ל "הבית והעליה של שנים, כל קלקול שיארע בכתלים, מן

אור אליהו

והקש שליקט, אין שומעין לו, ואינו יכול לחזור בו בעל הבית וליקח לעצמו את התבן והקש שליקט הפועל. וכן כתב הרשב"א (הובא בחידושי הר"ן כאן) וכן פסקו בטור (חו"מ סי' שלו, ג) ושו"ע (שם, ב), וז"ל השו"ע "השוכר את הפועל לעשות בשלו או ללקט לו דבר של הפקר, אינו יכול לומר לו טול מה שעשית בשכרך. ואם נתרצה הפועל ליטלו בשכרו ואחר כך חזר בו, אין שומעין לו, והוא שעשה משיכה או הגבהה או שהוא ברשותו" עכ"ל⁵⁸².

אבל הר"ן (בחידושו כאן ד"ה אם משקבל) ונימוקי יוסף (עב ע"ב) חולקין על הרשב"א⁵⁸³, וסבירא להו דגם לגבי פועל דוקא אם כבר פינה הפועל מה שעשה

עסקינן, טעמא דפנינהו הא לא פנינהו לא, אמאי ותקנה ליה שדהו, דאמר רבי יוסי ברבי חנינא חצירו של אדם קונה לו שלא מדעתו, הני מילי היכא דקא מיכוין לאקנויי ליה אבל הכא אישתמוטי הוא דקא מישתמיט ליה". הנה מדקתני דוקא ברישא (לגבי כותל שנפל לגינת חבירו) "הילך יציאותיך" כו', ואילו בסיפא (לגבי פועל ששכרו ללקט בתבן ובקש ואמר לו אחר כך שיטלם בשכרו) לא קתני גם כן "הילך יציאותיך" כו' - מבואר שדוקא ברישא אם עדיין לא פינה בעל הגינה את האבנים שומעין לו, ויכול לחזור בו בעל הכותל וליטול לעצמו את האבנים, אבל בסיפא בפועל אפילו בלאו הכי, כלומר, אפילו שעדיין לא פינה הפועל את התבן

שומעין לו בשקמים אין שומעין לו כו' והיינו, ממה שנקטו באיזה אופן יכול התחתון לבנות את התקרה אלמא עליו מוטל לבנותה, ולאפוקי ממה שכתב הרמ"א שם וז"ל ויש אומרים דאין בעל הבית חייב לתקן התקרה, אלא בעל העלייה צריך לתקנו, וכן נראה לי לדון' והיינו כשיטת תוס' הנ"ל עכ"ל רבינו. והנה דברי רבינו הנ"ל בביאורו לשו"ע (בס"ק ד) עולים בקנה אחד עם מה שכתב כאן בהגהותיו על הגמ', אמנם בליקוט שם כתב רבינו באופן אחר כל הסוגיא, עיי"ש שהאריך (וכן העירו מסדרי הגהות רבינו לגמ' כאן בש"ס וילנא).

582. וכעין זה לשון הטור, ואף על גב שלא כתבו הטור ושו"ע הדבר במפורש, מכל מקום ממה שבסימן קסו סעיף א (לגבי כותל שנפל לגינת חבירו) כתבו במפורש שרק אם עדיין לא פינה את האבנים יכול לחזור בו, ואילו כאן כתבו בסתמא שאם נתרצה הפועל - אין שומעין לו, משמע דמילתא דפסיקא הוא דבכל גוונא אין שומעין לו, ואפילו לא פינה עדיין הפועל את מה שליקט בעבודתו. ועיין עוד לקמן הערה 586 לגבי דעת השו"ע.

583. אחר שהביאו את דבריו, והביאו ראיות לדחות דבריו עיי"ש.

של אחין שחלקו, שאם נפחתה העליה בעל הבית נותן את התקרה ובעל העליה נותן את המעזיבה. ולא פליגי - רבנן ור' יוסי לעיל במתני' (ק"ז ע"א), שרובנן בעל הבית נותן את הכל, ולר' יוסי בעל העליה נותן את המעזיבה - אלא בשוכר (שבעל העליה שוכר את העליה מבעל הבית), וכמו שאכן העמידה הגמ' שם את המתני', אבל בשותפין (כגון אחין שחלקו) מודה ת"ק (דהיינו רבנן) לר' יוסי.

ובזה מתורין קושית תוס' ד"ה זכך (על מתני' דבית הבר הנ"ל) וז"ל זכך בית הבר כו' - פירש בקונטרס דאיירי באחין שחלקו כמו פלוגתא דר' יהודה ורבנן ולא בשוכר ומשכיר. וקצת קשה כו' ועוד אי באחין שחלקו מוטל על התחתון לבנות התקרה אמאי אצטרין לאוקמי ההיא דלעיל בנפחת העלייה בשוכר ומשכיר לוקמה באחין שחלקו כו' עכ"ל. ולהנ"ל מתורין שפיר, דלכך צריך לאוקמי בשוכר, דבשותפין (בבית ועליה) הרי לא פליגי, כמו שלא פליגי בבית הבר כנ"ל, וכיון שאמרו שם רבנן דבעל הבית נותן את הכל (גם המעזיבה) על כרחך מיירי בשוכר, ועוד ראייה שבשותפין התחתון נותן את התקרה, ממה שאמרו שם אמר רב אחא בר אדא משמיה דעולא תחתון הבא לשנות בגויל שומעין לו כו' לפכך בארזים

[ב] תוס' ד"ה לעשות, משמע דוקא בו' – ודוקא דלא א"ל שכרכם עלי, וע"ל ע"ו ע"א.

אור אליהו

לחזור מעתה מדבריו שאמר לו בתחילה "טול מה שעשית בשכרך".

ועיין בשו"ע סימן של"ז ס"ב וכן בסימן ע"ב סעיף כ"ז [עיין הערה 586].

[ב] בגמ' "אין שומעין לו, והתניא שומעין לו, אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשלו כאן בשל חבירו, אמר ליה רבא לרב נחמן בשלו מאי טעמא דאמר ליה אגרא עלך, בשל חבירו נמי שכרו עליו, דתניא השוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו נותן לו שכרו משלם וחוזר ונוטל מבעל הבית מה שההנה אותו". וכתבו שם תוס' ד"ה לעשות וז"ל "משמע דוקא לעשות בשלו או

במלאכתו אינו יכול לחזור בו, אבל אם עדיין לא פינה יכול בעל הבית לחזור בו ולקח לעצמו.

והנה טעמו 584 של הרשב"א שיש לחלק בין כותל אבנים שנפל לפועל שליטת הוא, דדוקא גבי כותל שנפל לגינת חבירו אפשר לומר שרצה רק להשתמש ממנו ולא התכוון להקנות לו את האבנים, אבל גבי פועל כיון דמכל מקום הרי חייב לו תשלום על עבודתו מסתמא כשאמר לו "טול מה שעשית בשכרך" מקני ליה את מה שעשה 585, וכיון שעשה הפועל מעשה קניין במה שליטת או שהיה הדבר ברשותו כבר נקנה לו, ואין יכול

של הרשב"א וכתב טעם אחר מדיליה, ועי' לקמן הערה 586 מה שהבאנו בענין זה מדברי רבינו בבאורו לשו"ע שהקשה כן רבינו בעצמו על דברי הב"ח עיי"ש וצ"ע.

586. נראה שכונת רבינו בזה (שכתב לעיין בשו"ע היא), דהנה בנימוקי יוסף שם אחר שהביא את דברי הר"ן (שחלק על הרשב"א) כתב וז"ל "ויש שלמדו מכאן, דמי שיש בידו משכון מחבירו ודוחקו לפדותו, ואמר לו הלה יהא משכון שלך - דלא קני ליה, דדחויי קא מדחי ליה" עכ"ל, והוסיף הנימוקי שמי שלמד כן מדברי הר"ן לגבי משכון דלא קני, הכי נמי ילמד מדברי הרשב"א דקני. אלא שאם כן נמצא שהשו"ע מזכה שטרט לבי תרי, דבסי' שלו גבי פועל פסק כדעת הרשב"א כנ"ל, ואילו לגבי דין המשכון (סי' עב, כו) פסק כדעת הר"ן, דז"ל שם "מי שיש בידו משכון מחבירו, ודוחקו לפדותו, ואמר לו הלה יהא המשכון שלך, לא קני, דדחויי מדחי ליה" עכ"ל.

והנה רבינו כתב בבאורו לשו"ע (שם חו"מ סי' עב ס"ק קט בליקוט) וז"ל "מי בו' - יסוד דברי השו"ע הם בב"מ ק"ח א' טעמא דפנינהו בו, וכתב הרשב"א מודלא קתני בספא הילך יציאותך שמע מינה דלא בעי פנינהו אלא ברישא בלחוד, וטעמא

584. והגם שהרשב"א דייק זאת מהא דלא קתני בספא "הילך יציאותך" כו' כנ"ל, מכל מקום הוצרך רבינו להוסיף טעם לדברי הרשב"א, דאי משום דיוקא לחוד איכא למדחי להאי דיוקא וכמו שכתבו הר"ן והנימוקי יוסף, אבל עכשיו שיש גם טעם בדבר חזי לאצטרופי לדיוקא ודו"ק.

585. וכן כתב טעם זה הב"ח (שם ד"ה ואם נתרצה כו') וז"ל "ולא דמי להא דתנן באותה משנה מי שהיה כתלו סמוך לגינת חבירו וכו', דכתב רבינו לעיל בסימן קסו דאפילו נתרצה בעל הגינה בכך מצי הדר ביה כל זמן שלא פינה, דהתם לית ליה אגרא גביה הילכך לא קנה חצרו שלא כיון אלא לדחותו, אבל הכא דאית ליה אגרא גביה מיד כשקיבל עליה קנייה באגריה ולא מצי הדר ביה", אכן הר"ן ונימוקי יוסף כשהביאו דברי הרשב"א כתבו בשמו טעם אחר וז"ל הר"ן "וטעמא דמילתא, דהתם הוא דאיכא למימר דחוי מדחו ליה, לפי שאין דרך לפנות מיד סמכיה אדעתיה שעדיין יש לו שהות לחזור בו ובימים שבנתיים דחוייה קא מדחי ליה, אבל בפועל אין ראוי לומר כן, שכך דרכו של פועל להוליך לביתו משקבל עליו, הילכך הוה ליה כאלו פנינהו לאלתר באפיה וגמר ומקנה" עכ"ל. ולכאורה קשה אמאי לא הביא רבינו כאן את טעמו

אור אליהו

נותן לו שכרו משלם, אבל סתמא לא" עכ"ל. וצריך להוסיף דמה שכתבו תוס' דאם שכרו סתם לעשות בשל חברו 587 יכול לומר לו טול מה שעשית בשכרך - הוא דוקא דלא אמר להו לפועלים שכרכם עלי, אבל אם אמר להם שכרכם עלי אין שומעין לו, וצריך לתת להם שכרם משלם 588. ועיין לעיל דף ע"ז

שכאן בס" עב פסק כר"ן, ונראה לתרץ שפמך השו"ע אסוף דברי נמוקי יוסף שאין הכרח לומר שדין הפועל ודין המשכון תלויים זה בזה, ואפשר שגם הרשב"א יודה בדין המשכון הנ"ל, שכתב שם הנימוקי יוסף וז"ל 'ונובל לומר טעם בדבר עוד שאין לנו להוציא זכות שיש לו לבעל המשכון על משכונו מספק, ועוד שסברא היא שלא יהיה קנוי לזה מה שהוא של חברו עד שיודע הדבר שגמר בלבו להקנותו, ולפיכך נאמר הכא דלא דמי להא דרבי יוסי ברבי חנינא' עכ"ל הנימוקי יוסף" עכ"ל רבינו.

ולפי זה לכאורה צ"ע על דברי רבינו כאן בהגהותיו שלא נעלמו ממנו דברי הרשב"א (שהרי הביא את דברי הר"ן ונימוקי יוסף) ואף על פי כן לא כתב את הטעם שהביא הנימוקי יוסף בשם הרשב"א אלא טעם אחר שהובא בב"ח ובסמ"ע. ועיין עוד בדברי רבינו בכיאוורו לשו"ע (סי' שלו ס"ק ד).

587. הנה מתחילת דברי תוס' שכתבו רק "אבל סתמא לא" משמע דמייירי שלא אמר לפועל כלום לא שהמלאכה שלו ולא של חברו (אלא רק אמר לו עשה עמי מלאכה), אמנם בהמשך דבריהם שכתבו שם 'ותימה אם כן אמאי איצטרך לשנויי כאן בשלו כאן בשל הפקר לישיני כאן ששכרו לעשות שלו כאן ששכרו סתמא בשל חברו' משמע דמייירי שאמר לו שהמלאכה היא עבור חברו, ולפי זה מה שכתבו התוס' 'סתמא לא" כוונתם שלא אמר לו שכרך עלי, ולכן מדוייק מדבריהם שאם אמר לו שכרך עלי, צריך לתת לו שכרו משלם ואינו יכול לומר לו טול מה שעשית בשכרך (וכן מבואר להדיא בתוס' הרא"ש המובא בהערה הבאה ודו"ק).

588. וכן כתב להדיא בתוס' הרא"ש כאן וז"ל "דוקא שכרו לעשות בשלו נותן שכרו משלם אפילו

דמלתא לחלק בין רישא (כתלו שפל לגינת חברו) לסיפא (דין הפועל) הוא - 'כיוון שאין דרך לפנות אכנים מיד סמכא דעתיה שעדיין יש שהות לחזור לו ובינתים הוא דמדחה ליה, אבל בפועל אין לומר כן, שכן דרכו להוליך התבן והקש לביתו משקבל עליו הלכך הוה ליה כאילו פנינהו לאלתר באפיה וגמר ומקני' (מלשון הנמוקי יוסף בשם הרשב"א). והר"ן חלק עליו בזה וסבירא ליה שגם בפועל הוא דוקא שאמר לו הילך יציאותיך כו' ודוקא שפינה את מה שעשה במלאכתו, אבל אם עדיין לא פינה יכול לחזור בו, וראיתו ממה שכתוב שם בגמ' יוצריבא דאי אשמועינן להך קמיייתא דכי קאמר ליה הגיעון אין שומעין לו משום דלית אגרא גביה, אבל הכא דאית ליה אגרא גביה אימא שומעין לו, דאמרי אינשי ממרי רשותיך פארי אפרע, ואי אשמועינן הכא, הכא שמשקבל עליו אין שומעין לו, משום דאית ליה אגרא גביה, אבל הכא דלית ליה אגרא גביה אימא שומעין לו צריכא, והיינו ממה שעשתה הגמ' צריכותא בין הרישא לסיפא שמוע מינה דשוין הן, דאם לא כן הרי כל אחד הוצרך ללמד את דינו. והוסיף שם הנימוקי יוסף 'וייש שלמדו מכאן דמי שיש בידו משכון מחבירו ודוחקו לפדותו ואמר לו הלה יהא משכון שלך דלא קני ליה דדחויי קא מדחי ליה' (מלשון הנמוקי"ו), וכתב נימוקי יוסף שלפי דעת הרשב"א במשכון קני מיד (והיינו שהדבר תלוי במחלוקת הנ"ל). ועיין סי' שליו ס"ב ששם פסק בטו"ש ברשב"א, ועיין שם בב"ח וסמ"ע שכתבו טעם אחר לחלק בין פועל לגינה (והיינו הטעם שהעתקנו לעיל בהערה הקודמת) ולא כתבו את הטעם הנ"ל שהביא הנימוקי יוסף בשם הרשב"א, ונעלמו מהם דברי רשב"א הנ"ל (ואכן גם לא הזכירו בדבריהם שם את הרשב"א), ומכל מקום צ"ע על דברי השו"ע

ק"ח ע"ב

[א] **במשנה הרי הוא שלו והשאר בו** – משמע דבעיקר דינא ס"ל כר"י, ונ"מ למכירה וערלה, ולכן כתב הרמב"ם בבעיא דלקמן דלכתחלה לא יטול העליון בו.

אור אליהו

בינתיים רבי מאיר אומר של עליון, רבי יהודה אומר של תחתון. אמר רבי מאיר אם ירצה העליון ליקח את עפרו אין כאן ירק. אמר רבי יהודה אם ירצה התחתון למלאות את גנתו אין כאן ירק. אמר רבי מאיר מאחר ששניהן יכולין למחות זה על זה רואין מהיכן ירק זה חי. אמר רבי שמעון כל שהעליון יכול לפשוט את ידו וליטול הרי הוא שלו והשאר של תחתון.

את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו נותן לו שכרו משלם וחוזר ונטל מבעל הבית מה שההנהו, לא צריכא דאמר להו שכרכם על בעל הבית, ומבואר בגמ' כנ"ל, דכשאמר לפועלים שכרכם עלי אף על גב דשוכר אותם עבור מלאכת חבירו - צריך לתת להם שכרם משלם ואינו יכול לומר להם טלו מה שעשיתם בשכרכם⁵⁸⁹.

[א] **במשנה** "שתי גנות זו על גב זו והירק

(ומשמע דגם בשכרו סתמא עבור חבירו אינו יכול לומר לו טול מה שעשית בשכרך אלא נותן לו שכרו משלם, ולכאורה דלא כתוס' כנ"ל) – שם הוא משום דאמר להו שכרכם עלי, ולכן גם ששכרם עבור מלאכת חבירו צריך לתת להם שכרם משלם, וזה ששם (בגמ' עו ע"א הנ"ל) דוקא חלקו בין אמר להו שכרכם עלי או לא, כיון דמיירי בשוכר עבור חבירו, וכאן דמיירי ששוכר עבור עצמו ורק הראהו בשל חבירו לא חילקו, ולכן גם כשלא אמר להם שכרכם עלי צריך ליתן להם שכרם משלם. וזה שכתוב בטור וש"ע לגבי שוכר לעשות בשלו והראהו בשל חבירו אפילו לא אמר לו שכרך עלי, ואילו לגבי שכרו סתמא עבור חבירו שיכול לומר לו טול מה שעשית בשכרך הוסיף השו"ע ואם אמר לו שכרך עלי אינו יכול לומר לו כן, וזה שכתבו תוס' הנ"ל דוקא סתמא בשל חבירו, אבל אם אינו סתמא וכגון שאמר לו שכרך עלי אינו כן. ודוקא סתמא, אבל אמר להו שכרכם על בעל הבית אפילו ברישא, ששכרו בשלו והראהו בשל חבירו יש לומר כן, שיכול לומר לו טול מה שעשית בשכרך, ואין חילוק בין אמר לו שכרך עלי ובין לא אמר אלא כששכרו בסתמא עבור חבירו עכ"ל רבינו.

כללא דמילתא העולה מהנ"ל: האופנים שיכול לומר לפועל טול מה שעשית בשכרך הם:

[א] כששכרו עבור חבירו ולא אמר לו שכרך עלי.

[ב] שכרו עבור עצמו והראה בשל חבירו ואמר

לא אמר ליה שכרך עלי, אלא סתמא אמר ליה עשה עמי מלאכה בכך וכך, אבל אם הראהו מתחילה בשל חבירו ולא אמר ליה שכרך עלי לא נותן לו כלום כו' עכ"ל. ומבואר להדיא דאם אמר לו שכרך עלי חייב ליתן לו שכרו משלם גם כשהראהו בשל חבירו. ובטעם הדבר כתב הערוה"ש (ח"מ ש"ל, ד) וז"ל "ולכן אם שכרו לעשות בשל חבירו סתם ולא אמר ליה שכרך עלי יכול לומר לו טול מה שעשית בשכרך, כיון שהפועל ידע שאינה שלו, ואם אמר לו שכרך עלי אינו יכול לומר לו כן, דהוי כשכרו בשלו" עכ"ל.

589. כתב השו"ע (שם, א) וז"ל "השוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו, נותן לו שכרו משלם וחוזר ונטל מחבירו מה שההנהו, ואינו יכול לומר, לו טול מה שעשית בשכרך, אפילו לא אמר לו שכרך עלי, אלא שכרו סתם. אבל אם שכרו לעשות בשל חבירו סתם, יכול לומר טול מה שעשית בשכרך. ואם אמר ליה שכרך עלי, אינו יכול לומר לו כן" עכ"ל. וכתב רבינו (שם ס"ק ב) וז"ל "אבל אם כו' - דברי השו"ע (דאם שכרו לעשות בשל חבירו יכול לומר לו טול מה שעשית בשכרך) הם על פי דברי תוס' שם (ב"מ קי"ח) ד"ה לעשות בו' שכתבו 'משמע דוקא לעשות בשלו אז נותן לו שכרו משלם, אבל סתמא לא', ואף על גב דשם (ב"מ) דף ע"ז א' מיייתי לה הגמ' להאי ברייתא דהשוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו נותן לו שכרו משלם' - אשכרו בשל חבירו